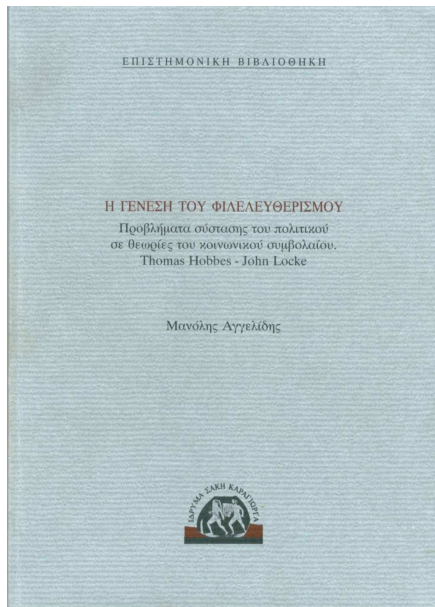

Μανόλης Αγγελίδης, *Η γένεση του φιλελευθερισμού. Προβλήματα σύστασης του πολιτικού σε θεωρίες του κοινωνικού συμβολαίου (Thomas Hobbes-John Locke).*

Αντικείμενο αυτής της εργασίας είναι η μεθοδική ανακατασκευή δύο υποδειγμάτων πολιτικής θεωρίας στην παράδοση της θεωρίας του κοινωνικού συμβολαίου. Μέσω αυτής της ανακατασκευής επιχειρείται να εντοπιστούν οι κοινές τους επιστημολογικές προϋποθέσεις, οι οποίες περιέχονται στην τυπική για τη θεωρία του κοινωνικού συμβολαίου «ερμηνευτική ανθρωπόλογια», ως έρευνας για τη φύση του ανθρώπου. Στο πλαίσιο αυτής της ανθρωπολογίας η φύση του ανθρώπου κατασκευάζεται ως πλέγμα ορθολογικών (Λόγος) και ανορθολογικών (πάθη) στοιχείων, που προϋποτίθενται για την κατασκευή της δομής της

ανθρώπινης πράξης σε αφαίρεση από ιστορικούς και κοινωνικούς προσδιορισμούς (φυσική κατάσταση). Στη θεωρία του T. Hobbes η δομή της ανθρώπινης πράξης κατασκευάζεται κατά τρόπο ώστε να προκρίνεται ως ουσιώδης δεσμός μεταξύ των δρώντων σε φυσική κατάσταση ο αιτιακός δεσμός. Σε αυτό το πλαίσιο η χομπσιανή θεωρία αυτοκατανοείται ως αναλυτική επιστήμη, το αντικείμενο της οποίας δεν είναι δυνατό να συσταθεί παρά σε αναφορά με μια μέθοδο περιγραφής των αιτιακών δεσμών της ανθρώπινης πράξης και των συνεπειών της. Από την άποψη αυτή το χομπσιανό υπόδειγμα πολιτικής θεωρίας ανακατασκευάζεται ως ένας τύπος θεωρίας, το αντικείμενο της οποίας συγκροτείται στη βάση του χωρισμού ανάμεσα στον τύπο της πράξης και στον τύπο του κανόνα. Υποστηρίζεται αντίθετα ότι στη θεωρία του J. Locke οι θεμελιώδεις προϋποθέσεις της θεωρίας του κοινωνικού συμβολαίου τίθενται κατά τρόπο ώστε η δομή της ανθρώπινης πράξης σε φυσική κατάσταση να συγκροτείται βάσει δεσμών κοινωνικότητας μεταξύ των δρώντων υποκειμένων, δεσμών οι οποίοι (προ)καθορίζονται από το πλέγμα των αξιών της ελευθερίας και της ισότητας. Επισημαίνονται ιδιαίτερα οι συνδέσεις ανάμεσα στο αξιακό πλέγμα και στη φυσικο-δικαιϊκή προβληματική, και μάλιστα κατά τρόπο ώστε να καθίσταται σαφής η θεμελίωση αυτών των αξιών σε ένα κριτικό και δεσμευτικό πλαίσιο.